

PIERWSZE STWIERDZENIE LĘGU MEWY CZARNOGŁOWEJ *LARUS MELANOCEPHALUS* W KRAINIE GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH

W roku 2001 w dolinie Nidy, koło miejscowości Ostrów (gm. Wiślica, woj. świętokrzyskie) stwierdziłem lęgi 3 par mewy czarnogłowej *Larus melanocephalus* (Akceptacja KF PTZool.). Mewę czarnogłową (1 ad.) obserwowałem 7 IV 2001 r. na pobliskich stawach w Górkach (gm. Wiślica). W połowie kwietnia gwałtowne opady deszczu spowodowały zatopienie kolonii lęgowej śmieszki *Larus ridibundus* na stawach, a ptaki zaczęły budować gniazda na zalanych nadnidziańskich łąkach w miejscu zwanym „Ostrowskie Bagno”, opodal miejscowości Ostrów. Rozlana rzeka opadała przez kilka tygodni odstawiając otoczone wodą trawiaste wysepki, na których śmieszki założyły kolonię liczącą ok. 1200 gniazd. 12 V obserwowałem minimum 2, a 20 V już 3 os. mewy czarnogłowej w kolonii śmieszki, 26 V wśród kilkuset gniazd śmieszki znalazłem trzy wysiadywane gniazda mewy czarnogłowej z 1, 2 i 5 jajami w zniesieniach. Gniazda liczące 2 i 5 jaj znajdowały się w odległości 2 metrów od siebie, a trzecie gniazdo w odległości 30 metrów od pozostałych. 2 VI gniazda z taką samą liczbą jaj były nadal wysiadywane. 16 VI w gnieździe z 2 jajami stwierdziłem 2 pull i dorosłego ptaka, a gniazda liczące 5 i 1 jajo były puste i nie stwierdziłem przy nich obecności ptaków dorosłych. Podczas następnej kontroli przeprowadzonej 1 VII nie zaobserwowałem już ani ptaków młodych, ani dorosłych. Od początku czerwca woda opadała i kolonia w tym czasie została połączona ze stałym lądem. Duże spustoszenia w lęgach były spowodowane drapieżnikami, między innymi spłoszyłem pładrującego kolonię lisa *Vulpes vulpes*.

Gniazda stanowiły płytkie zagłębienia w trawie, skąpo wysłane trawą. Jaja były gruszkowate, mało wydłużone, o stosunkowo ostrym biegunie (fot. 3), nieznacznie szersze i dłuższe niż jaja śmieszki, koloru jasnooliwkowego z rdzawo-brązowymi plamkami.

Powyzsze lęgi są pierwszymi odnotowanymi w Krainie Gór Świętokrzyskich. Do końca roku 2000 mewa czarnogłowa była obserwowana tylko sześciokrotnie. Wszystkie stwierdzenia, dokonane w latach 1998 – 2000, miały miejsce na stawach w Górkach (Wilniewicz *et al.* 2001). W Polsce lęgi mewy czarnogłowej stwierdzono po raz pierwszy w roku 1981 na Zalewie Wiślanym (Nitecki 1984). Od połowy lat 90. gniazduje w kraju corocznie, a obecnie jej ilość szacuje się na 30–35 par (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Stanowisko lęgowe położone najbliżej doliny Nidy mieściło się w Tarnowie, gdzie na tamtejszych osadnikach od roku 1996 corocznie gniazdowało do 3 par (Martyka *et al.* 2002).

Literatura

- Martyka R., Skórka P., Wójcik J. D., Majka K. 2002. *Ptaki Ziemi Tarnowskiej*. Not. Orn. 43: 29-48.

- Nitecki C. 1984. *Pierwsze stwierdzenie gniazdowania mewy czarnogłowej (Larus melanocephalus) w Polsce*. Not. Orn. 25: 57-58.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. PTPP „pro Natura”. Wrocław.
- Wilniewicz P., Szczepaniak W., Zięćik P., Jantarski M. 2001. *Ptaki stawów rybnych w Górkach i terenów przyległych*. Kulon 6: 3-61.

Adres autora:

Michał Jantarski, ul. Nowowiejska 5/137, 25-532 Kielce, e-mail: mjantar@op.pl

FIRST RECORD OF BREEDING MEDITERRANEAN GULL *LARUS MELANOCEPHALUS* IN THE ŚWIĘTOKRZYSKIE MOUNTAINS

Summary

In 2001, active nests of three pairs of the Mediterranean gull *Larus melanocephalus* were found near the town of Ostrów in the Nida valley (S Poland). This is the first observation of the nesting of this species in the Świętokrzyskie Mountains. Accepted by the Avifaunistic Commission.

Fot. 3. Zniesienie mewy czrnogłowej *Larus melancocephalus*, 26 V 2001, Ostrów k. Wiślicy.
(fot. M. Jantarski)

Photograph 3 Clutch of the Mediterranean gull *Larus melamcephalus*, 26 May 2001, Ostrów
near Wiślica (photograph taken by M. Jantarski)